

Lietuvos bankui
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
rid@lb.lt, prieziura@lb.lt, finmin@finmin.lt

2025 m. vasario 3 d. Nr. S-49

*Kopija: TKarpavicius@lb.lt, JButkute@lb.lt, DGadeikis@lb.lt, Vilma.Macerauskiene@finmin.lt,
Joana.Dauksevic@finmin.lt*

Siunčiama el. paštu

DĖL TIESIOGINĖS PRIEIGOS PRIE MOKĖJIMO SISTEMŲ

Asociacija „Fintech Hub LT“ (toliau – Asociacija) susipažino su 2025 m. sausio 10 d. Lietuvos banko nutarimo „Dėl reikalavimų, taikomų mokėjimo įstaigoms ir elektroninių pinigų įstaigoms, dalyvaujančioms mokėjimo sistemose, aprašo“ (toliau – Aprašas) projektu ir teikia savo pastabas bei pasiūlymus.

Aprašas išryškina dvi problemas – per plačios apimties auditą ir per siauros apimties tinkamų auditorių sąrašą. Audito apimties atveju, Aprašo 4 punktą numato, kad įstaiga „<...> turi turėti vidaus dokumentus, kuriuose nustatyta valdymo tvarka ir vidaus kontrolės sistema, atitinkančios Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų apraše nustatytus reikalavimus dėl valdymo tvarkos ir vidaus kontrolės“. Kadangi Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašas (toliau – Valdymo sistemos aprašas) šiuo metu yra keičiamas reikšmingai išplečiant ir detalizuojant reikalavimus dėl vidaus kontrolės ir klientų lėšų apsaugos, nėra aišku, kurią Valdymo sistemos aprašo versiją įstaigos turi atitikti. Valdymo sistemos aprašo projekte numatyta įsigaliojimo data – gegužės 1 d. Asociacija 2024 m. gruodžio 23 d. raštu Nr. S-44 kreipėsi į Lietuvos banką prašydama šią įsigaliojimo datą nukelti. Dabartinę Valdymo sistemos aprašo versiją įstaigos atitinka ir, teoriškai, galėtų pradėti auditą. Vis dėlto, jeigu derinamo Valdymo sistemos aprašo taikymas (išskyrus punktus dėl privalomų veiklos nutraukimo planų bei klientų lėšų apsaugos sąskaitų uždarymo centriniame banke) prasidės pereinamuoju CENTROLink laikotarpiu (balandžio 9 d. – gruodžio 31 d.), įstaigoms atsiranda prievolė ne tik audituoti, bet ir keisti savo vidaus procedūras – Europos Sąjungos teisės aktai tokio reikšmingo pokyčio įstaigoms nenumato. Tai sukuria perteklinę ir nepagrįstą biurokratinę našą rinkos dalyviams. Siūlome arba keisti Aprašo 4 punktą, naikinant nuorodą į Valdymo sistemos aprašą ir nurodant audituoti konkrečiai tik tas dalis, kurios yra įtrauktos į Aprašo priedo klausimus, arba, geriau, keičiamo Valdymo sistemos aprašo įsigaliojimo datą, išskyrus būtinuosius punktus, numatant **ne anksčiau nei 2026 m. sausio 1 d.** Manome, kad šiuo metu didžiausias prioritetas turėtų būti skiriamas sklandžiam perėjimui į tiesioginę dalyvavimą mokėjimo sistemose.

Antroji problema yra susijusi su per stipriai apribota tinkamų auditorių apimtimi. Atkreipiame dėmesį, kad 2015 m. lapkričio 25 d. [Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos \(ES\) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje](#) (toliau – PSD2) 35a straipsnis nustato prašymo dalyvauti nustatytose mokėjimo sistemose sąlygas, o PSD2 to paties straipsnio 2 dalis leidžia valstybėms narėms nusimatyti procedūrą, pagal kurią turės būti vertinama įstaigų atitiktis 1 daliai. Šios nuostatos pačia griežčiausia forma yra perkeltos į Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnį (nauja įstatymo versija įsigalios balandžio 9 d.), kurio 3 dalies 2 punktą numato, kad „Siekiant įsitikinti, kad Lietuvos Respublikoje licencijuota mokėjimo įstaiga arba Lietuvos Respublikoje licencijuota elektroninių pinigų įstaiga laikosi šio straipsnio 1 dalyje nustatytų ir pagal šio straipsnio 2 dalį detalizuotų reikalavimų, ji mokėjimo sistemos operatoriui, kaip jis suprantamas

pagal Atsiskaitymų baigtinumo įstatymą, (toliau šiame straipsnyje – mokėjimo sistemos operatorius) jo nustatyta tvarka turi pateikti <...> 2) audito įmonės (įmonių) ar auditoriaus (auditorių), kuris (kurie) audito veikla verčiasi savarankiškai, (toliau – auditorius) išvadą dėl šių reikalavimų laikymosi. Išvadą teikianti audito įmonė arba auditorius turi būti nepriklausomi ir turėti bent 2 metus mokėjimo paslaugų teikimo valdymo tvarkos ir mokėjimo paslaugų teikėjų vidaus kontrolės sistemos audito patirties.” Informuojame, kad vadovaujantis tokia nuostata, išvadą gali teikti tik finansų auditoriai. Asociacija kreipėsi į Lietuvos auditorių rūmus prašydama padėti identifikuojant audito įmones ar savarankiškai audito veikla besiverčiančius asmenis, kurie atitiktų keliamus reikalavimus. Gavome atsakymą, kad numatyti reikalavimai apskritai prieštarauja Lietuvos Respublikos finansinių atskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymui, ir todėl nėra galimybės sudaryti tokį sąrašą. Papildoma problema atsiranda ir dėl itin didelės audito apimties – tai reikalaus didelių auditorių resursų ir, atitinkamai, itin didelio audituojamų įstaigų ištraukimo, žmogiškųjų ir finansinių resursų. Manome, kad tokie griežti reikalavimai neatitinka PSD2 35a straipsnio dvasios, kuriuo tinkama procedūra laikoma net ir pačios „įstaigos įsivertinimas”. Atsižvelgiant į tai, prašome skubos tvarka keisti Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 3 dalies 2 punktą numatant, kad finansų įstaigos turi pateikti **„nepriklausomo specialisto išvadą dėl šių reikalavimų laikymosi. Nepriklausomo specialisto išvadą gali teikti įmonė, įstaiga, organizacija, individualus asmuo ar asmenų grupė, kuris (kurie) turi būti nepriklausomas (nepriklausomi) ir turėti patirties tikrinant mokėjimo paslaugų teikimo valdymo tvarkas ir mokėjimo paslaugų teikėjų vidaus kontrolės sistemas.”** Tokiu būdu būtų leista šią išvadą teikti ir konsultacijų bendrovėms ar vidaus audito funkciją teikiantiems tretiesiems asmenims, kurie įprastai dirba su rinkos dalyviais ir tikrina jų atitiktį pinigų plovimo prevencijos, informacinių ir ryšių technologijų sistemos, vidaus kontrolės ir pan. reikalavimams. Atitinkamai turi būti keičiamos ir Aprašo nuostatos.

Atsižvelgiant į visa, kas išdėstyta, prašome Finansų ministerijos, bendradarbiaujant su Lietuvos banku, Asociacija bei Lietuvos auditorių rūmais inicijuoti bendrą diskusiją dėl Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 3 dalies 2 punkto keitimo, o Lietuvos banko - tikslinti Aprašo nuostatas pagal Asociacijos teikiamus pasiūlymus. Papildomai prašome Lietuvos banko priežiūros departamento nukelti rengiamo Valdymo sistemos aprašo 1.3 papunkčio įsigaliojimą į 2026 m.

PRIDEDAMA:

1. Asociacijos pastabos ir pasiūlymai Aprašui, 3 lapai.
2. Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo Nr. VIII-1370 9-1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
3. Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo Nr. VIII-1370 9-1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

Administracijos direktorė

Greta Ranonytė

Vaida Ražanauskė, vaida@fintechhub.lt, +37062053502

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2025-01-31

Eil. nr.	Teisės akto nuostata, kurią siūloma keisti (straipsnio, punkto, papunkčio Nr.)	Argumentai, motyvai, kodėl siūloma keisti	Siūlomas nuostatos tekstas
1	<p>Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 3 dalies 2 punktas: „, Siekiant įsitikinti, kad Lietuvos Respublikoje licencijuota mokėjimo įstaiga arba Lietuvos Respublikoje licencijuota elektroninių pinigų įstaiga laikosi šio straipsnio 1 dalyje nustatytų ir pagal šio straipsnio 2 dalį detalizuotų reikalavimų, ji mokėjimo sistemos operatoriui, kaip jis suprantamas pagal Atsiskaitymų baigtinumo įstatymą, (toliau šiame straipsnyje – mokėjimo sistemos operatorius) jo nustatyta tvarka turi pateikti: <...> 2) audito įmonės (įmonių) ar auditoriaus (auditorių), kuris (kurie) audito veikla verčiasi savarankiškai, (toliau – auditorius) išvadą dėl šių reikalavimų laikymosi. Išvadą teikianti audito įmonė arba auditorius turi būti nepriklausomi ir turėti bent 2 metus mokėjimo paslaugų teikimo valdymo tvarkos ir mokėjimo paslaugų teikėjų vidaus kontrolės sistemos audito patirties.”</p>	<p>Norime atkreipti dėmesį, kad yra 2 pagrindiniai audito tipai:</p> <p>1. Auditas, kaip jis apibrėžtas 1999 m. birželio 15 d. Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatyme Nr. VIII-1227 (nuoroda).</p> <p>2. Vidaus auditas, kaip jis apibrėžtas 2002 m. gruodžio 10 d. Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme Nr. IX-1253 (nuoroda) ir 2020 m. liepos 23 d. Lietuvos banko valdybos nutarime Nr. 03-106 „, Dėl elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo” (nuoroda).</p> <p>Visos kitos išvados, užtikrinimai, patvirtinimai, tokie kaip pinigų plovimo prevencijos atitikties vertinimas ar išorinių ekspertų patvirtinimai apie specifines sritis, nepatenka į Audito sąvoką. Šias paslaugas gali teikti tiek auditoriai, kiek tai leidžia jų veiklą apibrėžiantys reikalavimai, tiek kiti subjektai, turintys atitinkamą kompetenciją (pvz. vidaus audito paslaugas teikiantys išorės subjektai).</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad Direktyvos (ES) 2015/2366 (toliau – PSD2) 35a straipsnio 2 dalis nustato prašymo dalyvauti nustatytose mokėjimo sistemose sąlygas. PSD2 leido valstybėms narėms nustatyti procedūrą, pagal kurią vertinama, kaip laikomasi PSD2 35a straipsnio 1 dalies reikalavimų. Procedūra gali būti įstaigos įsivertinimas, reikalavimas, kad kompetentinga institucija priimtų aiškų sprendimą, arba bet kokia kita procedūra, kuria siekiama užtikrinti, kad atitinkamos mokėjimo įstaigos ir elektroninių pinigų įstaigos laikytųsi 35a straipsnio 1 dalies reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, kad PSD2 nenumato išimtinai audito procedūrų reikalavimų, manome, kad Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 3 dalies 2 p. reikalavimai yra pertekliniai, sukuria nepagrįstą administracinę naštą, galimai riboja konkurenciją dėl įvesto 2 metų patirties reikalavimo ir yra neproporcingi siekiamiems tikslams (platesnė argumentacija pateikiama 2025 m. vasario 3 d. Asociacijos rašte Nr. S-49). Siūlome keisti 9¹ straipsnio 3 dalies 2 punktą ir atitinkamai Reikalavimų, taikomų mokėjimo įstaigoms ir elektroninių pinigų įstaigoms, dalyvaujančioms mokėjimo sistemose, aprašo nuostatas (toliau – Aprašas)</p>	<p>Pakeisti Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„2) audito įmonės (įmonių) ar auditoriaus (auditorių), kuris (kurie) audito veikla verčiasi savarankiškai, (toliau auditorius) išvadą dėl šių reikalavimų laikymosi. Išvadą teikianti audito įmonė arba auditorius turi būti nepriklausomi ir turėti bent 2 metus mokėjimo paslaugų teikimo valdymo tvarkos ir mokėjimo paslaugų teikėjų vidaus kontrolės sistemos audito patirties nepriklausomo specialisto išvadą dėl šių reikalavimų laikymosi. Nepriklausomo specialisto išvadą gali teikti įmonė, įstaiga, organizacija, individualus asmuo ar asmenų grupė, kuris (kuri) turi būti nepriklausomas (nepriklausomi) ir turėti patirties tikrinant mokėjimo paslaugų teikimo valdymo tvarkas ir mokėjimo paslaugų teikėjų vidaus kontrolės sistemas.</p> <p>1.</p>

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2025-01-31

2	<p>Aprašo 1.2. papunktis: „1.2. nustatomi bendri principai dėl Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 3 dalyje nurodytų dokumentų – Įstaigos teikiamos Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 1 dalyje nustatytų ir šiame Apraše detalizuotų reikalavimų laikymosi ataskaitos (toliau – Reikalavimų laikymosi ataskaita) ir audito įmonių ar auditorių, kurie audito veikla verčiasi savarankiškai (toliau – Auditorius), išvados dėl šių reikalavimų laikymosi (toliau – Audito išvada) – rengimo.”</p>	<p>Atsižvelgiant į pirmąją pastabą, siūlome keisti.</p>	<p>„1.2. nustatomi bendri principai dėl Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 3 dalyje nurodytų dokumentų – Įstaigos teikiamos Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 1 dalyje nustatytų ir šiame Apraše detalizuotų reikalavimų laikymosi ataskaitos (toliau – Reikalavimų laikymosi ataskaita) ir audito įmonių ar auditorių, kurie audito veikla verčiasi savarankiškai (toliau – Auditorius) nepriklausomo (-ų) specialistų (toliau – Specialistas), išvados dėl šių reikalavimų laikymosi (toliau – Audito išvada Išvada) – rengimo.”</p>
3	<p>Aprašo 4 punktas: „4. Įstaiga, siekdama atitikti Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 1 dalies 2 punkto reikalavimus dėl mokėjimo paslaugų teikimo ir (arba) elektroninių pinigų leidimo veiklos valdymo tvarkos ir vidaus kontrolės sistemos, turi turėti vidaus dokumentus, kuriuose nustatyta valdymo tvarka ir vidaus kontrolės sistema, atitinkančios Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų apraše nustatytus reikalavimus dėl valdymo tvarkos ir vidaus kontrolės. Valdymo tvarka ir vidaus kontrolės sistema turi</p>	<p>Atsižvelgiant į tai, kad Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašas šiuo metu yra keičiamas ir bus reikšmingai išplėstas, įstaigos neturės galimybių per trumpą pereinamojo laikotarpio langą (kuris iki šiol nėra žinomas, nes valdymo sistemos aprašas dar nepatvirtintas) ir atnaujinti visų vidaus procedūrų, ir užtikrinti jų auditą. Problema dar sudėtingesnė atsižvelgiant į labai apribotą auditorių, galinčių teikti šį auditą, sąrašą (žr. 1 pastabą).</p> <p>Pagal dabartinius Aprašo reikalavimus, Įstaigos turėtų atlikti apie 20 skirtingų sričių patikrinimų ir / ar auditų. Auditoriai, kurie turėtų pakankamai kompetencijos atlikti Apraše reikalaujamos apimties auditą, preliminariai paskaičiavo, kad vienos įstaigos patikrinimas užimtų apie 300 darbo valandų. Tai bus labai imlu finansiniams įstaigoms resursams. Manome, kad tai sukuria perteklinius reikalavimus siekiamiems tikslams pasiekti, todėl siūlome konkretizuoti Aprašo 4 p. reikalaujamas vertinimo sritis.</p>	<p>„4. Įstaiga, siekdama atitikti Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 1 dalies 2 punkto reikalavimus dėl mokėjimo paslaugų teikimo ir (arba) elektroninių pinigų leidimo veiklos valdymo tvarkos ir vidaus kontrolės sistemos, turi turėti vidaus dokumentus, kuriuose nustatyta valdymo tvarka ir vidaus kontrolės sistema. atitinkančios Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų apraše nustatytus reikalavimus dėl valdymo tvarkos ir vidaus kontrolės. Valdymo tvarka ir vidaus kontrolės sistema</p>

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ TEIKIMO FORMA
2025-01-31

	būti proporcingos, tinkamos, patikimos ir pakankamos.”		turi būti proporcingos, tinkamos, patikimos ir pakankamos.
4	Aprašo 10 punktas: „10. Vadovaujantis Mokėjų įstatymo 9 ¹ straipsnio 3 dalimi, Audito išvadoje:”	Atsižvelgiant į pirmą pastabą, siūlome keisti.	„10.. Vadovaujantis Mokėjų įstatymo 9 ¹ straipsnio 3 dalimi, Audito išvadoje Išvadoje:”
4.	Aprašo 10.2 papunktis: „10.2. pateikiama išvada, nurodanti, ar Įstaiga atitinka Aprašo II skyriuje nustatytus reikalavimus.”	Siūlome keisti, nukreipiant į Aprašo priedą.	„10.2. pateikiama išvada, nurodanti, ar Įstaiga atitinka Aprašo II skyriuje nustatytus reikalavimus-, pateikiama remiantis vertinimu, atliktu pagal Įstaigos užpildytą Reikalavimų laikymosi ataskaitos formą.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKĖJIMŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1370 9¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2025 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 9¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 9¹ straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) nepriklausomo specialisto išvadą dėl šių reikalavimų laikymosi. Nepriklausomo specialisto išvadą gali teikti įmonė, įstaiga, organizacija, individualus asmuo ar asmenų grupė, kuris (kurie) turi būti nepriklausomas (nepriklausomi) ir turėti patirties tikrinant mokėjimo paslaugų teikimo valdymo tvarkas ir mokėjimo paslaugų teikėjų vidaus kontrolės sistemas.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2025 m. balandžio 9 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKĖJIMŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1370 9¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2025 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 9¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 9¹ straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

~~2) audito įmonės (įmonių) ar auditoriaus (auditorių), kuris (kurie) audito veikla verčiasi savarankiškai, (toliau – auditorius) išvadą dėl šių reikalavimų laikymosi. Išvadą teikianti audito įmonė arba auditorius turi būti nepriklausomi ir turėti bent 2 metus mokėjimo paslaugų teikimo valdymo tvarkos ir mokėjimo paslaugų teikėjų vidaus kontrolės sistemos audito patirties nepriklausomo specialisto išvadą dėl šių reikalavimų laikymosi. Nepriklausomo specialisto išvadą gali teikti įmonė, įstaiga, organizacija, individualus asmuo ar asmenų grupė, kuris (kurie) turi būti nepriklausomas (nepriklausomi) ir turėti patirties tikrinant mokėjimo paslaugų teikimo valdymo tvarkas ir mokėjimo paslaugų teikėjų vidaus kontrolės sistemas.~~

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2025 m. balandžio 9 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas